

Problematika drog očima veřejnosti

87% RESPONDENTŮ SE NAPILO NĚKDY BĚHEM POSLEDNÍCH 12 MĚSÍCŮ ALKOHOLICKÉHO NÁPOJE, ČTVRTINA PŘIZNALA PITÍ ALKOHOLICKÝCH NÁPOJŮ ALESPŮŇ 2 KRÁT TÝDNĚ. ASI TŘETINA DOTÁZANÝCH ZNÁ NĚKOHO, KDO UŽÍVÁ KONOPNÉ DROGY, ČTVRTINĚ NĚKDO TAKOVOUTO DROGU NABÍDL A 16% PŘIZNALO, ŽE JI VYZKOUŠELO. ZKUŠENOSTI S EXTÁZÍ PŘIZNALA 4% OSLOVENÝCH OBČANŮ. S UŽIVATELI TVRDÉ DROGY SE SETKALA ČTVRTINA DOTÁZANÝCH OBČANŮ, 12% NĚKDO TVRDOU DROGU NABÍDNUL A 2% JI VYZKOUŠELA. NEJČASTĚJI LIDÉ TOLERUJÍ UŽÍVÁNÍ KONOPNÉ DROGY A PĚSTOVÁNÍ MARIHUANY PRO VLASTNÍ POTŘEBU (40 RESP. 43%).
JEDNOZNAČNÝ POŽADAVEK POSTIHU (96%) SE OBJEVUJE V PŘÍPADE VÝROBCŮ TVRDÝCH DROG.

Ve dnech 25.2.-4.3.2002 uskutečnilo Centrum pro výzkum veřejného mínění SoÚ AV ČR své pravidelné měsíční šetření v rámci výzkumu Naše společnost 2002. Dotázáno bylo celkem 1083 osob reprezentujících obyvatelstvo ČR starší 15 let (kvótní výběr). V textu jsou uváděna základní data za celý soubor dotázaných, dílčí rozbor je proveden pouze v případě, umožňuje-li to dostatečné zastoupení respondentů.

Problematice drog se věnujeme již od roku 1993. Jedná se o velmi citlivé téma a lze proto předpokládat, že skutečné podíly těch, kdo se dostali do kontaktu s drogou nebo jsou jejími uživateli, jsou vyšší, než přiznávají sami dotázaní.

Za tolerovanou drogu lze v naší společnosti považovat **alkohol**. Podívejme se nejprve, jak je to s požíváním alkoholu mezi našimi respondenty. Ti v odpovědi na otázku: „**Napil jste se někdy během posledních 12 měsíců alkoholického nápoje?**“ uvedli v **87% kladnou odpověď**, záporně se vyjádřilo 12% a 1% nevědělo.

Alkoholické nápoje pijí častěji muži, lidé ve věku 20 až 29 let, zaměstnanci nedělnických profesí a podnikatelé, méně starší lidé nad 60 let a důchodci.

Na otázku: „**Jak často pijete alkoholické nápoje?**“, jsme získali následující zastoupení v nabízených variantách odpovědí

4 krát týdně nebo častěji	8%
2-3 krát týdně	17%
2-4 krát za měsíc	31%
1 krát měsíčně nebo méně často ..	40%
NEVÍ	4%

Čtvrtina dotázaných přiznala pití alkoholických nápojů alespoň 2 krát týdně, asi třetina uvedla, že alkohol pije 2 až 4 krát za měsíc a dvě pětiny maximálně 1 krát měsíčně.

Vedle frekvence pití alkoholu je také důležité množství vypitého alkoholu. To, alespoň orientačně, zjišťuje otázka: „**Jak často při jedné příležitosti vypijete alespoň 6 sklenic alkoholických nápojů?**“ (1 sklenice odpovídá ½ litru piva nebo 2 dcl vína nebo 5 cl destilátu). Výsledky ukazuje následující přehled:

Denně nebo téměř denně	1%
Každý týden	7%
Každý měsíc	11%
Méně často než 1 krát za měsíc ...	29%
Nikdy	50%
NEVÍ	2%

Takovéto množství alkoholických nápojů nikdy nevypije celá polovina respondentů a dalších 29% méně často než 1 krát za měsíc. Desetina připustila, že alespoň 6 sklenic alkoholických nápojů při jedné příležitosti vypijete každý měsíc, 7% každý týden a 1% denně nebo téměř denně.

Následující otázky v našem výzkumu se již týkaly **drog nelegálních**. Několik otázek mapovalo situaci v oblasti tzv. **konopných drog (marihuany a hašiše) a extáze**. Odpovědi na otázky: „Znáte osobně lidi, kteří užívají konopné drogy (marihuanu nebo hašiš)?“, „Nabídl Vám už někdo konopné drogy (marihuanu nebo hašiš)?“, „Vyzkoušel jste někdy některou z těchto konopných drog?“, „Vyzkoušel jste ji během posledních 12 měsíců?“, „Vyzkoušel jste někdy extázi?“, přináší tabulka 1.

Tabulka č.1: Jak se respondent setkává s „měkkými“ drogami

	ANO	NE
zná uživatele konopné drogy	34	63
nabídl mu konopnou drogu	25	74
již vyzkoušel konopnou drogu	16	83
vyzkoušel v posledních 12 měsících konopnou drogu	8	91
vyzkoušel extázi	4	95

Řádková procent, dopočet do 100% tvoří odpovědi „neví“

Asi třetina dotázaných zná někoho, kdo užívá konopné drogy, čtvrtině někdo takovouto drogu nabídl a 16% přiznalo, že ji vyzkoušeli, polovina z nich dokonce během posledního roku. Zkušenosti s extází přiznala 4% oslovených občanů.

Znalost uživatelů, nabídka i vyzkoušení konopných drog klesá s rostoucím věkem respondentů, je častější u mužů a studentů + učňů. Vyzkoušení si měkké drogy se objevuje častěji také u podnikatelů.

Další otázky zjišťovaly, jak vypadá situace, jestliže jde o „**tvrdé drogy**“: „Mohl byste mi prosím říci, zda jste se již setkal s někým, kdo užívá tzv. tvrdé drogy, tedy nelegální drogy, které vyvolávají závislost a způsobují nevratné psychické a fyzické změny (např. heroin, pervitin, kokain)?“, „A pokud jde o Vás, nabídl Vám už někdo „tvrdou“ drogu?“, „Zkusil jste už někdy „tvrdou“ drogu?“ – výsledky viz tabulka 2.

Tabulka č.2: Jak se respondent setkává s „tvrdými“ drogami

	ANO	NE
setkal se s uživatelem „tvrdé“ drogy	25	70
nabídl mu někdo „tvrdou“ drogu	12	87
již vyzkoušel „tvrdou“ drogu	2	97

Řádková procent, dopočet do 100% tvoří odpovědi „neví“

S nějakým uživatelem „tvrdé“ drogy se setkala čtvrtina dotázaných občanů, 12% respondentů někdo „tvrdou“ drogu již nabídl. Vyzkoušení „tvrdé“ drogy připustila jen 2% respondentů.

Znalost uživatelů i nabídka „tvrdých“ drog klesá s rostoucím věkem respondentů, je častější u mužů, studentů + učňů a u lidí s dobrou životní úrovní.

Výzkum se dále zabýval **postojem respondentů k postihu uživatelů, šířitelů a výrobců drog**. Získané výsledky ukazuje tabulka 3 a graf 1.

Tabulka č. 3: Postoje respondenta k postihu uživatelů, šířitelů a výrobců drog

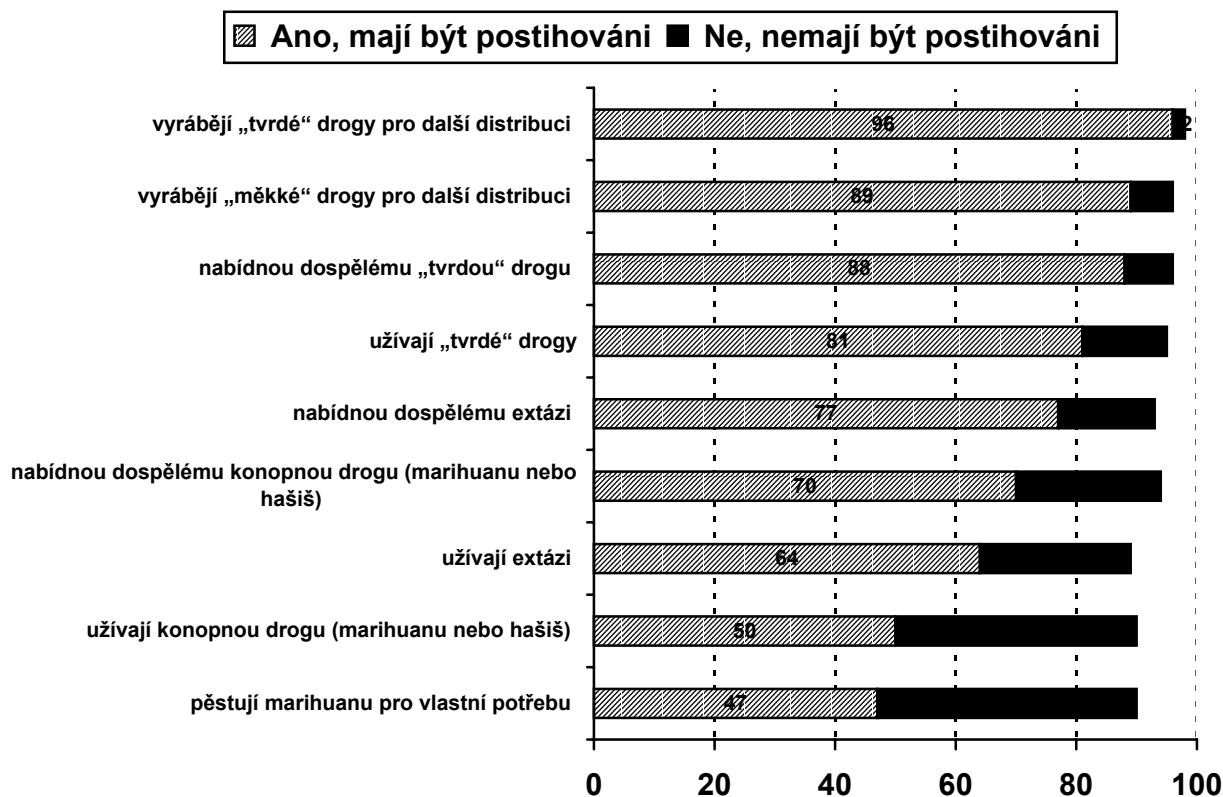
„MYSLÍTE SI, ŽE BY TRESTNÍMU POSTIHU MĚLI BÝT VYSTAVENI LIDÉ, KTEŘÍ:	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
pěstují marihuanu pro vlastní potřebu	24	23	30	13
užívají konopnou drogu (marihuanu nebo hašiš)	20	30	28	12
užívají extázi	31	33	19	6
nabídnou dospělému konopnou drogu (marihuanu nebo hašiš)	39	31	18	6
nabídnou dospělému extázi	45	32	12	4
užívají „tvrdé“ drogy	56	25	10	4
nabídnou dospělému „tvrdou“ drogu	64	24	7	1
vyrábějí „měkké“ drogy pro další distribuci	60	29	6	1
vyrábějí „tvrdé“ drogy pro další distribuci	86	10	1	1

Dopočet do 100% v řádku tvoří odpovědi „neví“.

Nejvíce lidé tolerují (40 resp. 43%) užívání konopné drogy a pěstování marihuany pro vlastní potřebu, přesto i v těchto případech asi polovina dotázaných postih požaduje. Kolem čtvrtiny respondentů nechce postihovat uživatele extáze a ty, kteří nabídnou dospělému konopnou drogu a asi 15% lidí je proti postihu nabídky extáze dospělému a užívání „tvrdé“ drogy.

Jednoznačný požadavek postihu (96%) se objevuje v případě výrobců „tvrdých“ drog pro další distribuci. Vysoké procento dotázaných souhlasících s postihem (89 resp.88%) je u výrobců „měkkých“ drog pro další distribuci a nabízejících „tvrdou“ drogu.

Graf č.1: Postoje respondenta k postihu uživatelů, šířitelů a výrobců drog

Dopočet do 100% tvoří odpovědi „neví“ „ANO“ je součtem kategorií „rozhodně“+“spíše ano“, „NE“ „spíše“ +“rozhodně ne“.

Ve většině případů se častěji objevují požadavky postihu u žen a důchodců, jsou častější s rostoucím věkem, naopak studenti častěji postih nepožadují.

Dotázaní, kteří uvedli, že znají někoho, kdo drogy užívá nebo je dokonce sami vyzkoušeli, se častěji vyslovují proti postihu uživatelů, šířitelů i výrobců drog s výjimkou výrobců drog „tvrdých“.

Poslední část zjišťovala, jak dotázaní vnímají lidi, kteří drogy užívají: „**Vnímáte uživatele drog více jako zločince, nebo jako pacienta?**“

Více jako zločince	27%
Více jako pacienta	22%
Ani jako zločince ani jako pacienta	15%
Jako zločince i jako pacienta.“	28%
NEVÍ, NENÍ ROZHODNUT	8%

Více než polovina respondentů (55%) staví uživatele drog spíše mimo zákon - více než čtvrtina (27%) oslovených občanů je bere více jako zločince, dalších 28% jako zločince i pacienta. Jako pacienty je vnímá 22% respondentů, ani jedna charakteristika nevyhovuje 15% a 8% dotázaných není rozhodnuto.

Mladí do 19 let častěji nevnímají uživatele drog ani jako zločince, ani jako pacienta, více ho vnímají jako pacienta, rozhodně ne jako zločince. Naopak lidé 60 let a starší tyto lidi častěji vidí jako zločince. Vysokoškoláci berou uživatele drog čteněji současně jako zločince i pacienta, obyvatelé malých obcí do 500 obyvatel jako zločince, lidé s dobrou životní úrovní jako pacienty a lidé se špatnou životní úrovní jako zločince.

Informace z výzkumu Naše společnost 2002, 02-02, ot.OB.1-8

Kód tiskové informace OB20417

Zpracovala: Alice Glasová, tel.66009295, e-mail:glasova@soc.cas.cz

Vydáno dne 17. 4. 2002